II UZ 58/23

POSTANOWIENIE

Dnia 7 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romuald Dalewski

w sprawie z powództwa I. B.
przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w Warszawie
o wysokość emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 7 listopada 2023 r.,
zażalenia ubezpieczonej na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 18 kwietnia 2023 r., sygn. akt III AUa 1205/20,

oddala zażalenie.
[SOP]

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 26 kwietnia 2022 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił apelację I. B. od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 6 sierpnia 2020 r.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego złożyła odwołująca się, skarżąc wyrok w całości. Ostatecznie pełnomocnik odwołującej się oznaczył wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 6.568 zł.

Postanowieniem z 18 kwietnia 2023 r., Sąd Apelacyjny w Warszawie w pkt 1 ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 6.568 zł i w pkt 2 odrzucił skargę kasacyjną.

W motywach rozstrzygnięcia Sąd Apelacyjny powołując się na art. 398^2 § 1 k.p.c., podniósł, że skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt

tysięcy złotych, a w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych - niższa niż dziesięć tysięcy zł., jednakże w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Oznacza to, że poza wymienionymi kategoriami spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych (o przyznanie i wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego), w każdej innej sprawie o dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego niniejsza sprawa nie należy do spraw wymienionych w art. 398^2 § 1 zdanie drugie k.p.c. Została ona zainicjowana odwołaniem wniesionym od decyzji organu rentowego w przedmiocie wysokości emerytury. Odwołująca się kwestionowała wysokość świadczenia a nie datę jego przyznania.

Mając zatem na względzie przedmiot postępowania w niniejszej sprawie, w której dopuszczalność skargi kasacyjnej zależy od wartości przedmiotu zaskarżenia, Sąd Apelacyjny skargę kasacyjną uznał za niedopuszczalną.

W zażaleniu na powyższe postanowienie skarżąca podniosła, że została do służby przywrócona po zakończeniu jej sprawy karnej, zakończonej prawomocnym umorzeniem postępowania wobec stwierdzenia braku znamion czynu zabronionego. Z winy organów państwowych wyrażonych w oczywiście niesłusznym oskarżeniu znalazła się poza służbą na okres wielu lat. Sąd Rejonowy Katowice-Zachód w Katowicach prawomocnie ustalił, że okres od 9 października 2003 do 30 maja 2010 (czyli cały okres absencji z powodu sprawy karnej) należy wliczać do okresu służby od którego zależą uprawnienia należne funkcjonariuszowi.

W sprawie doszło do fikcji prawnej zaliczenia Odwołującej się lat 2007-2009 na poczet okresu służby branego pod uwagę do obliczenia i przyznania tzw. emerytury mundurowej, przy czym organy i sąd ustaliły fikcję prawną że należy uznać, że w latach tych odwołująca otrzymała wynagrodzenie na poziomie 0 zł (słownie: zero złotych). Zdaniem skarżącej sprawa dotyczy prawa do ustalenia emerytury, bo stanowi próbę „walki” prawnej o ustalenie że okres 3 lat służby odwołującej ma jakąkolwiek wartość w kontekście przeliczeń emerytalnych.

Wskazując na powyższe skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie skarżącej nie podlega uwzględnieniu.

W pierwszej kolejności wymaga przypomnienia, że wszystkie sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych są co do zasady sprawami o prawa majątkowe i tak należy je traktować. Pośrednio wynika to z art. 398^2 § 1 zdanie drugie k.p.c. Zgodnie z tym przepisem, w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia jedynie w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Oznacza to, że wymienione kategorie spraw mają charakter majątkowy, jednak wartość przedmiotu zaskarżenia nie determinuje dopuszczalności skargi kasacyjnej, która w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przysługuje co do zasady wówczas, gdy wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi co najmniej 10.000 zł (art. 398^2 § 1 zdanie pierwsze k.p.c.). Skoro sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych są sprawami o prawa majątkowe, to znaczy, że możliwe (a w niektórych przypadkach konieczne) jest oznaczenie w nich wartości przedmiotu sporu oraz wartości przedmiotu zaskarżenia, a sądy kolejnych instancji mają obowiązek egzekwowania od stron oznaczenia tej wartości oraz uprawnienie do weryfikacji podanych kwot.

W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie (art. 477^9 k.p.c., art. 477^{14} k.p.c.; por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 13 maja 1999 r., II UZ 52/99, OSNAPiUS 2000 nr 15, poz. 601; z 20 stycznia 2010 r., II UZ 49/09, LEX nr 583831; z 22 lutego 2012 r., II UK 275/11, LEX nr 1215286 oraz wyrok Sądu Najwyższego z 23 kwietnia 2010 r., II UK 309/09, LEX nr 604210), w granicach jej treści i zakresu odwołania.

Wskazana błędnie w postępowaniu instancyjnym wartość przedmiotu sporu lub przedmiotu zaskarżenia apelacją nie jest wiążąca dla postępowania kasacyjnego, a w rezultacie zarówno sąd drugiej instancji, jak również Sąd

Najwyższy w ramach badania warunków formalnych skargi kasacyjnej może sprawdzić, czy podana w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia jest zgodna z zasadami jej ustalania zawartymi w art. 19-24 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 25 października 2017 r., II UZ 83/17, LEX nr 2427174 i przytoczone w nim orzecznictwo).

W przedmiotowej sprawie spór nie dotyczył przyznania emerytury, ale jej wysokości. Odwołująca wnosi bowiem o zaliczenie jej do emerytury okresu z lat 2007-2009 gdzie nie pełniła służby. Zatem jej sprawa ma charakter majątkowy bowiem dotyczy wysokości emerytury a nie samego prawa do świadczenia.

W orzecznictwie jednolicie przyjmuje się, że sprawa, w której przedmiotem sporu jest wysokość świadczenia, jest sprawą o prawa majątkowe, w której o dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 27 października 2009 r., II UZ 34/09, LEX nr 574545; z dnia 10 listopada 2010 r., II UZ 30/10, LEX nr 707896; z dnia 2 marca 2011 r., II UZ 1/11, LEX nr 844747; z dnia 23 stycznia 2012 r., II UK 84/11, LEX nr 1163332). Dopuszczalność skargi kasacyjnej w sprawach, w których przedmiotem jest zmiana wysokości świadczenia powtarzającego się zależy od wartości przedmiotu zaskarżenia, ustalonego w odniesieniu do świadczeń przyszłych na podstawie art. 22 k.p.c. (zob. np. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2012 r., III UZP 3/12, OSNP 2013 nr 9-10, poz. 112).

Prawidłowo zatem Sąd Apelacyjny ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 6.568 zł, co w konsekwencji skutkowało odrzuceniem skargi kasacyjnej.

Kierując się przedstawionymi motywami, opierając się na treści art. 398^{14} k.p.c. w związku z art. 394^{1} § 3 k.p.c., orzeczono jak w sentencji.

[ał]